BUSINESS મિત્ર

શેરબજારમાં ઉપલા સ્તરેથી નફાવસુલી, બ્રોડર માર્કેટમાં સુધારો યથાવત રહ્યો, ડિફેન્સ શેરોમાં ફરીથી તેજી જોવાઇ

સેન્સેક્સે 82000 અને નિફ્ટીએ 24600ની સપાટી તોડી

વાણિજ્ય પ્રતિનિધિ તરફથી

અમદાવાદ, તા. 13: ભારત અને પાકિસ્તાનના સીઝ ફાયર બાદ ગઇકાલે જોરદાર ઉછાળો જોવાયો હતો, પણ આજે ઉપલા સ્તરેથી ભારે નફાવસુલી વેચવાલી રહી હતી. પીએમ મોદીના નિવેદનમાં સ્પષ્ટ જણાવાયું છે કે, કોઇ ન્યુલકલીયર બ્લેકમેઈલીંગ સાંભળી લેવાશે નહીં અને આતંકીઓ અને આતંકી કેમ્પો પર પાકિસ્તાન કાર્યવાહી કરે નહીંતર ભારતને આતંકવાદનો જવાબ આપતા રોકી શકશે નહીં. આમ, સીઝ ફાયર વચ્ચે પણ મોદીના નિવેદનથી એવું સ્પષ્ટ થાય છે કે, પાકિસ્તાન કાંકરીચાળો કરશે કે આતંકવાદીઓ કરશે તો ભારત તેનો જડબાતોડ જવાબ આપશે. જેના પગલે ફરી એકવાર રોકાણકારો સાવચેત થઇ ગયા હતા અને નફાવસુલી કરતા જોવા મળ્યા હતા. આજે અમેરિકા-ચીન વચ્ચેના ટ્રેડ ડીલથી તણાવ ઘટતા ક્રુડના ભાવ ઉંચકાયા હતા, તેમ છતાં ભારતીય શેરબજારમાં તેજીને લંબાવવામાં સફળતા મળી શકી નથી. આજે સેન્સેક્સ 82000 અને નિફ્ટી 24600 પોઇન્ટની સપાટીની નીચે સરકી ગયા હતા.

ખાસ કરીને ગઇકાલે આઇટી શેરો કે જે દબાણ હેઠળ હતા, તેમાં ઝડપી રીકવરી આવી હતી, અને આજે નફાવસુલી પણ આઇટી શેરોમાં જ જોવા મળી હતી. તેની સાથે એફએમસીજી અને ઓટો સેકટરમાં પણ ઘટાડો જોવા મળ્યો હતો. જ્યારે મીડિયા, પીએસયુ બેન્ક અને ફાર્મા શેરોમાં તેજી જોવા મળી હતી.

બીએસઇ સેન્સેક્સ 1281.68 પોઇન્ટ એટલે 1.55 ટકા ઘટીને 82000 પોઇન્ટની સપાટી તોડીને 81148.22 પોઇન્ટના સ્તરે બંધ રહ્યા હતા. આજે ઇન્ટ્રાડેમાં સેન્સેક્સમાં 82572 પોઇન્ટ સુધી ઉછળ્યો હતો, જ્યારે નીચામાં 81043 પોઇન્ટ સુધી ઘટ્યો હતો. નિફ્ટી 346.35 પોઇન્ટ એટલે કે 1.39 ટકા ઘટીને 24600 પોઇન્ટની સપાટી તોડીને 24578.35 પોઇન્ટના સ્તરે બંધ રહી હતી. આજે ઇન્ટ્રાડેમાં નિફ્ટીએ 24547 પોઇન્ટની ઉંચાઇ હાંસલ કરી હતી, જ્યારે નીચામાં 25000 પોઇન્ટની સપાટી તોડીને 24973 પોઇન્ટની સપાટીએ પહોંચી હતી. બેન્ક નિફ્ટી 442 પોઇન્ટ એટલે કે 0.80 ટકા ઘટીને 55000 પોઇન્ટની સપાટી તોડીને 54940.8 પોઇન્ટના સ્તરે બંધ રહ્યા હતા. બીએસઇ ખાતે વન 97 કોમ્યુનિકેશનમાં 79.6 ગણા, મેટ્રો બ્રાન્ડસમાં 41.72 ગણા, ડીએલએફ લિ.માં 13.53 ગણા, કંજરીયા સીરામીકમાં 10.99 ગણા અને જેએમ ફાઇ.માં 9.68 ગણા કામકાજ નોંધાયા છે. એનએસઇ ખાતે જેએમ ફાઇ.માં 12.88 ગણા, કેફિન ટેકનોમાં 12.36 ગણા, તાન્લા પ્લેટફોર્મમાં 9.8 ગણા, ઓથોમ ઇન્વેસ્ટમેન્ટમાં 5.92 ગણા અને સેગીલીટી ઇન્ડિયામાં 5.8 ગણા કામકાજ નોંધાયા છે.

બ્રોડર માર્કેટમાં ધીમો સુધારો ચાલુ રહેવા પામ્યો હતો. બીએસઇ મિડકેપ ઇન્ડેક્સ 0.17 ટકા અને સ્મોલકેપ ઇન્ડેક્સ 0.99 ટકા સુધારા સાથે બંધ રહ્યા હતા. માર્કેટ બ્રેડથ પોઝિટિવ રહ્યા હતા. બીએસઇ ખાતે 2562 શેરો વધ્યા હતા, જ્યારે 1400 શેરો ઘટયા હતા અને 139 શેરો યથાવત રહ્યા હતા.

આજે આઇટી શેરોમાં ધોવાણના પગલે નિફ્ટી આઇટી ઇન્ડેક્સ 2.42 ટકા ઘટાડા સાથે બંધ રહ્યા હતા. જેમાં ઇન્ફોસીસ, ટીસીએસ, એચસીએલ ટેકનો, ઓરેકલ ફાઇ., વિપ્રો, પરસીસ્ટન્ટ સીસ્ટમ, એમફાસીસ, કોફોર્જ અને એલટીઆઇ માઇન્ડટ્રી ઘટ્યા હતા, જ્યારે ટેક મહિન્દ્રા સુધર્યો હતો. વૈશ્વિક સ્તરે રોકાણકારો ટાટા મોટર્સ, નિસાન, હોન્ડા, મેટ્રો બેન્ક અને બેયરની કમાણીની રાહ જોઇ રહ્યા હોવાથી યુરોપિયન બજારોમાં સુધારાની ચાલ રહી હતી. જાન્યુઆરીથી માર્ચના ગાળામાં યુકેનો બેરોજગારી દર 4.5 ટકા પર પહોંચી ગયો હતો, જે ઓગસ્ટ 2021 પછીનો સૌથી ઉંચો દર હતો. ફેબ્રુઆરીથી એપ્રિલ દરમ્યાન ખાલી જગ્યાઓમાં 42000નો ઘટાડો થયો છે, જે સતત 34માં ત્રિમાસિક ગાળામાં ઘટ્યો છે. યુએસ અને ચીન ટ્રેડ ડીલ માટે સંમત થયા બાદ વોલસ્ટ્રીટ પર ભારે તેજીને પગલે એશિયન શેરો ઉંચા સ્તરે બંધ થયા હતા, જેમાં નવા ટેરિફ પર 90 દિવસનો વિરામ અને પારસ્પરિક ટેરિફમાં 115 ટકાનો ઘટાડો સામેલ છે. યુરોપિયન બજારોમાં એફટીએસઇ 0.03 ટકા, કેક 0.04 ટકા સુધારા સાથે ચાલી રહ્યા છે, જ્યારે ડેક્સ 0.01 ટકા ઘટાડા સાથે ચાલી રહ્યા છે. એશિયન બજારોમાં નીક્કી 1.41 ટકા, સ્ટ્રેઇટસ 0.13 ટકા, તાઇવાન 0.94 ટકા, કોસ્પી 0.04 ટકા, શાંઘાઇ 0.17 ટકા સુધારા સાથે બંધ રહ્યા હતા. જ્યારે હેંગસેંગ 1.91 ટકા ઘટાડા સાથે બંધ રહ્યા હતા.

રૂપિયામાં નજીવો પાંચ પૈસાનો સુધારો

કરન્સી બજારમાં ડોલરની સામે રૂપિયો 5 પૈસા સુધારા સાથે 85.33ના સ્તરે બંધ રહ્યા હતા. ગત સેશનમાં ડોલરની સામે રૂપિયો 85.38ના સ્તરે બંધ રહ્યા હતા. અન્ય કરન્સીઓમાં યુરો 94.81, પાઉન્ડ 112.27, કેનેડિયન ડોલર 60.95, ઓસ્ટ્રેલિયન ડોલર 54.61, જાપાનીઝ યેન 0.5759 અને સીંગાપોર ડોલર 65.63ના સ્તર પર બંધ રહ્યા હતા.

ફોરેક્સ બજાર	
ડોલર	85.33 રૂ.
યુરો	94.81 રૂ.
પાઉન્ડ	112.27 રૂ.
યેન	0.5759 રૂ.

સેન્સેક્સ	-1281.68	81148.22
નિફ્ટી	-346.35	24578.35
બેન્ક નિફ્ટી	-442.00	54940.85

નિફ્ટી — ટોપ ગેઇનર્સ

કંપનીનું નામ	ટકાવારી	ભાવ
ભારત ઇલે.	4.01	335.75
હીરો મોટોકોર્પ	1.97	4063.60
જિયો ફાઇ.	1.71	267.40
ડો. રેડ્ડીઝ લેબ	0.96	1207.10
સન ફાર્મા	0.82	1700.00

નિફ્ટી — ટોપ લુઝર્સ

કંપનીનું નામ	ટકાવારી	ભાવ
ઇન્ફોસીસ	3.58	1568.60
પાવરગ્રીડ	3.43	298.45
ઇર્ટનલ	3.28	231.68
એચસીએલ ટેકનો	3.04	1619.60
ટીસીએસ	2.91	3515.00

સેન્સેક્સ — ટોપ ગેઇનર્સ

કંપનીનું નામ	ટકાવારી	ભાવ
સન ફાર્મા	0.84	1700.35
અદાણી પોર્ટસ	0.46	1369.50
બજાજ ફાઇનાન્સ	0.29	9042.55
એસબીઆઇ	0.04	801.90
ટેક મહિન્દ્રા	0.03	1573.10

સેન્સેક્સ — ટોપ લુઝર્સ

કંપનીનું નામ	ટકાવારી	ભાવ
ઇન્ફોસીસ	3.54	1569.10
પાવરગ્રીડ	3.40	298.55
ઇર્ટનલ	3.38	231.75
એચસીએલ ટેકનો	2.94	1620.50
ટીસીએસ	2.88	3515.95

બદલાતી પરિસ્થિતિમાં બ્રોકરેજ હાઉસીસે પીડીલાઇટ અને ઇન્ડિગોનું વેઇટેજ વધાર્યું

બેન્કિંગ સેગમેન્ટમાં એક્સિસ બેન્ક, એચડીએફસી બેન્ક, આઇસીઆઇસીઆઇ બેન્ક, ઇન્ડસઇન્ડ બેન્ક અને સ્ટેટ બેન્ક ઓફ ઇન્ડિયામાં સૌથી વધુ હોલ્ડિંગ્સ

નવી દિલ્હી, તા. 13: જિયોપોલિટિકલ ટેન્શન અને ટેરિફ ટેન્શન દૂર થતાં જ શેરબજારમાં દિશા મળવાની શક્યતા છે. હવે વેલ્યુએશનની વાત થશે અને ગ્રોથ ફેક્ટર્સના પોર્ટફોલિયો માટે સ્ટોક્સની શોધ થશે. બ્રોકરેજ હાઉસીસ તેમના પોર્ટફોલિયોમાં કેટલાક સ્ટોક્સ મૂકી શકે છે.

બ્રોકરેજ ફર્મ કોટક ઇન્સ્ટિટ્યૂશનલ ઇક્વિટીઝે ઇન્ટરગ્લોબ એવિએશન (ઇન્ડિગો)ના વેઇટેજમાં 100 બેસિસ પોઇન્ટનો વધારો કરીને 250 બેસિસ પોઇન્ટ અને પિડિલાઇટ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ (પીઆઇડીઆઇ)ના વેઇટેજમાં 40 બેસિસ પોઇન્ટનો વધારો કરીને 190 બેસિસ પોઇન્ટ કર્યો છે. દરમિયાન ડાબરના વેઇટેજમાં ઘટાડો જોવા મળ્યો હતો.

પોતાના લેટેસ્ટ મોડલ પોર્ટફોલિયોમાં કોટક ઇન્સ્ટિટ્યૂશનલ ઇક્વિટીઝે 36.5 ટકાના નોંધપાત્ર એક્સપોઝર સાથે બેન્કિંગ સેક્ટરને સૌથી વધુ વેઇટેજ આપ્યું છે. બેન્કિંગ સેગમેન્ટમાં એક્સિસ બેન્ક, એચડીએફસી બેન્ક, આઇસીઆઇસીઆઇ બેન્ક, ઇન્ડસઇન્ડ બેન્ક અને સ્ટેટ બેન્ક ઓફ ઇન્ડિયા મુખ્ય હોલ્ડિંગ્સ રહે છે.

ભારતે અમેરિકા સામે વળતો જવાબ આપ્યો, અમેરિકાની આયાત પર જવાબી ટેરિફ લગાવશે

ભારતીય સ્ટીલ અને એલ્યુમિનિયમ પર અમેરિકા દ્વારા લગાવવામાં આવેલા ટેરિફ પર ભારત તરફથી જવાબી ટેરિફ લગાવશે

નવી દિલ્હી, તા. 13: લાંબા સમયથી ઘમંડી બતાવી રહેલા અમેરિકાના રાષ્ટ્રપતિ ડોનાલ્ડ ટ્રમ્પને પણ ભારતે આંખ બતાવી છે. ભારતે ડબ્લ્યુટીઓને કહ્યું છે કે તે અમેરિકાથી થતી આયાત પર રિટેરિફ ટેરિફ લાદવા જઈ રહ્યું છે. અમેરિકા દ્વારા ભારતીય સ્ટીલ અને એલ્યુમિનિયમ પર લાદવામાં આવેલા ટેરિફના જવાબમાં આ પગલું લેવામાં આવી રહ્યું છે.

ભારત વિશ્વમાં બીજા નંબરનો સૌથી મોટો સ્ટીલ ઉત્પાદક દેશ છે. આ સાથે જ સ્ટીલ અને એલ્યુમિનિયમ પ્રોડક્ટના મામલે પણ તે વિશ્વમાં ત્રીજા સ્થાને છે.

અમેરિકા દ્વારા લાદવામાં આવેલા ટેરિફથી ભારતની અર્થવ્યવસ્થા પર મોટા પાયે અસર પડી શકે છે. ડબ્લ્યુટીઓના નોટિફિકેશન અનુસાર, આ પગલાથી ભારતમાંથી અમેરિકામાં 7.6 અબજ ડોલરની નિકાસને અસર થાય છે, અને અમેરિકન સરકારને 1.91 અબજ ડોલરની આવક થાય છે. ભારત સરકાર વતી અમેરિકામાં ઉત્પાદિત ઉત્પાદનો પર પણ આ જ ડ્યુટી વસૂલવામાં આવશે.

યાર્ન બજાર સુરત (GST સાથેના ભાવ) — નરેશ / મુકેશ ઘીવાળા ૩૫૧૬૪૪૬ - ૨૫૯૯૯૭૪

પ્રફુલ/સાલાસર/કેપલોન	**રૂ.**	૭૫/૩૬ ''	૧૨૧	-----	---
૩૦/૨૪ બ્રાઇટ	૨૮૪	૫૦/૩૬ ''	૧૨૯	૮૦/૭૨ બ્લેક રોટો	૧૨૯
૩૦/૩૬ એફડી	૨૯૫	૫૦/૪૮ SD/ક્રેપ	૧૭૧	**ગાર્ડન**	
લોકલ		**RIL રિલાયન્સ**		૪૯/૨૪ એફડીવાય	૧૭૩.૫
૬૨/૩૬ ક્રિમ્પ	૧૨૯	૯૦/૩૬ ક્રિમ્પ	૧૨૪	૩૦/૧૪ ક્રિમ્પ	૧૩૦.૫
૬૮/૩૬	૧૨૭	૧૧૪.૧૩ રોટો	---	૬૨ ક્રિમ્પ	૧૨૭.૫
૭૨/૩૬ ક્રિમ્પ	૧૨૭	૧૦૦ ટેક્ષ	૧૨૩	૬૮ ક્રિમ્પ	૧૨૭.૫
૯૦/૩૬ ક્રિમ્પ	૧૨૧	**વેલનોન** (જીએસટી સાથે)		૭૨ ક્રિમ્પ	૧૨૪.૫
૮૪/૪૮ ક્રિમ્પ	૧૨૧	૮૦/૭૨ રોટો	૧૨૮	૭૫ ક્રિમ્પ	૧૨૩.૫
૩૦/૧૪ ક્રિમ્પ	૧૭૧	૮૦/૭૨ ફોલ્ડર	૧૩૬	૮૦ ક્રિમ્પ	૧૨૮
૮૦/૭૨ રોટો.	૧૨૭	૧૬૦ ડીસ્કેટ	૧૩૬	૮૦/૭૨ રોટો	૧૨૭
૮૦/૩૬ રોટો.	૧૨૬	---	---	૩૦/૨૪ બ્રાઇટ	---
૧૫૦/૪૮બ્રાઇટ	૧૧૯	૮૦/૧૦૮ ''	૧૨૯	૩૦/૩૬ એફડી	---

એપ્રિલમાં છૂટક ફૂગાવો છ વર્ષના નીચા સ્તરે પહોંચ્યો

છૂટક ફુગાવાનો દર ૩.૧૬ ટકા થયો, ખોરાકી ચીજવસ્તુઓના ઓછા ભાવ એક મહત્વનું કારણ

રિઝર્વ બેન્ક તેની આગામી નીતિ સમીક્ષામાં ફરી દર ઘટાડો કરે તેવી આશા

નવી દિલ્હી, તા. 13: એપ્રિલ મહિનામાં ભારતનો છૂટક મોંઘવારી દર ઘટીને 3.16 ટકા પર આવી ગયો છે. છેલ્લા છ વર્ષમાં આ સૌથી નીચલું સ્તર છે. માર્ચમાં આ દર 3.34 ટકા હતો. આ ઘટાડાનું કારણ ખાદ્ય પદાર્થોના ભાવમાં વધુ નરમાશ છે. આ સતત ત્રીજો મહિનો છે, જ્યારે ફુગાવો રિઝર્વ બેન્ક ઓફ ઇન્ડિયાના મધ્યમ ગાળાના 4 ટકાના લક્ષ્યથી નીચે રહ્યો છે.

ગ્રાહક ભાવસૂચક આંક આધારિત છૂટક ફુગાવ માર્ચમાં ૩.૩૪ ટકા અને ગયા વર્ષના એપ્રિલમાં ૪.૮૩ ટકા હતો. તે હાલના દર કરતા વધુ નીચો જુલાઇ ૨૦૧૯માં હતો જ્યારે તે ૩.૧૫ ટકા હતો. એટલે કે તે હાલ છ વર્ષના સૌથી નીચા દરે પહોંચ્યો છે અને તેના કરણે આરબીઆઇ તેના દરમાં વધુ ઘટાડો કરી શકે છે. આ પહેલા તેણે આ વર્ષે ફેબ્રુઆરી અને માર્ચમાં મળીને કુલ ૫૦ બેઝિસ પોઇન્ટ જેટલો તો ઘટાડો કર્યો જ છે. રોયટર્સના સર્વેમાં આગાહી કરવામાં આવી હતી કે એપ્રિલમાં ફુગાવો ઘટીને 3.27 ટકા થઇ શકે છે, પરંતુ અર્થશાસ્ત્રીઓની અપેક્ષા કરતા પણ ફુગાવો વધુ ઘટયો છે. એક સર્વેમાં એવું પણ બહાર આવ્યું છે કે, જથ્થાબંધ ભાવ આધારિત ફુગાવો એપ્રિલમાં ઘટીને 1.76 ટકા થઇ શકે છે, જે માર્ચમાં 2.05 ટકા હતો.

તીવ્ર ગરમીના પ્રકોપ છતાં આ વખતે સારો પાક થયો છે, જેના કારણે સામાન્ય ભારતીય પરિવારોને રાહત થઇ છે. કન્ઝ્યુમર પ્રાઇસ ઇન્ડેક્સ-સીપીઆઇમાં ખાદ્યપદાર્થોના ભાવનો આશરે 50 ટકા ફાળો છે.

નિષ્ણાતોનું કહેવું છે કે, હકીકત એ છે કે ઉનાળાના મહિનાઓ ચાલી રહ્યા છે. સામાન્ય રીતે આ સિઝનમાં શાકભાજીના ભાવમાં વધારો થતો હોય છે, પરંતુ અત્યારે આવું કઇ જોવા મળતું નથી. આ વર્ષે સરેરાશથી વધુ ચોમાસાથી પ્રરાંભિક આગાહીઓથી પાકના સારા ઉત્પાદન અને ગ્રામીણ માગમાં વધારો થવાની આશા વધી છે. ભારત જેવા દેશ માટે આ એક સારા સમાચાર છે. જ્યાં અર્થવ્યવસ્થા મોટા ભાગે કૃષિ પર નિર્ભર છે.

તેલ બજાર સુરત (૧૫ કિલોના ભાવ)

સીંગતેલ (૧૫ કિ.)	૨૪૯૦	કોપરેલ	૫૨૦૦
સીંગતેલ (૧૫ લિ.)	૨૨૯૦	વનસ્પતિ ઘી	૨૪૭૦
સીંગતેલ (૫ લી)	૮૫૦	સનફ્લાવર	૨૨૮૦
કપાસીયા (૧૫ કિ.)	૨૪૨૦	તલતેલ	૫૨૦૦
કપાસીયા (૧૫ લિ.)	૨૨૨૦	દિવેલ	૨૩૭૦
કપાસીયા (૫ લિ.)	૮૨૦	મકાઇ તેલ	૨૪૫૦
સરસીયું તેલ	૨૬૯૦		

જથ્થાબંધ ખાંડબજાર (પ્રતિ ક્વિન્ટલ ભાવ (રૂ.))

મહારાષ્ટ્ર	
એમ-૩૦ (ભરવાલાયક)	૪૪૦૦
એમ-૩૦	૪૪૦૦
એસ-૩૦	૪૩૦૦
ગુજરાત	
એમ-૩૦	૪૩૦૦
એસ-૩૦	૪૨૫૦

સોના-ચાંદી સુરત (ટેક્ષ સહિત)

સટાન્ડર્ડ સોનું	૯૭૨૦૦
તેજાબી સોનું	૯૭૧૧૦
દાગીના-૨૨ કેરેટ	૯૨૩૪૦
દાગીના-બીઆઇએસ હોલમાર્ક	૯૫૨૫૦
સોનાનાં બિસ્કીટ	૯૭૨૦૦૦
ચાંદી (૯૯૯)	૯૮૫૦૦
ચાંદી સિક્કા	૧૦૦૦૦૦

ભારત અને પાકિસ્તાન વચ્ચેના યુદ્ધવિરામમાં પડદા પાછળ ત્રણ દેશોની સક્રિય ભૂમિકા

યુદ્ધ પોઇન્ટ — સમકિત શાહ

રાજનીતિમાં જે કોઇ મહત્ત્વની ઘટનાઓ ઘટતી હોય છે, તેમાં જાહેરમાં જે કામગીરી દેખાતી હોય છે તેના કરતાં પડદા પાછળ કોઈ અલગ જ કામગીરી થઈ હોય છે. ભારત અને પાકિસ્તાન વચ્ચે અચાનક થયેલા યુદ્ધવિરામમાં પણ આવું જ કાંઇક બન્યું છે. આ યુદ્ધવિરામમાં પડદા ઉપર વિચિત્ર ઘટના એવી બની કે તેની જાહેરાત ભારત કે પાકિસ્તાનના વડા દ્વારા નહીં પણ અમેરિકાના રાષ્ટ્રપતિ ડોનાલ્ડ ટ્રમ્પ દ્વારા કરવામાં આવી હતી, જે સૂચિત કરતું હતું કે તેમાં અમેરિકાએ મોખરાની ભૂમિકા ભજવી હતી. ભારતના વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી સોમવારે રાષ્ટ્રજોગા ઉદ્બોધનમાં કોઈ ત્રીજા કે ચોથા દેશની ભૂમિકાનો ઇનકાર કરી રહ્યા હતા તે પહેલાં જ ડોનાલ્ડ ટ્રમ્પે વિસ્ફોટક નિવેદન કર્યું હતું કે તેમણે ભારત અને પાકિસ્તાન બંને પર દબાણ લાવીને તેમને અણુયુદ્ધની કગાર પરથી રોક્યા હતા. ડોનાલ્ડ ટ્રમ્પે એમ પણ કહ્યું કે તેમણે ભારત અને પાકિસ્તાનને વેપાર બંધ કરવાની ધમકી આપીને તેમને યુદ્ધવિરામ કરવા મજબૂર કર્યા હતા. બે બાળકો લડતાં હોય અને તેમનો બાપ તેમને ચોકલેટ ન આપવાની ધમકી આપીને લડતાં અટકાવે તેવો આ ઘાટ હતો; પણ તેમાં ડોનાલ્ડ ટ્રમ્પ ભારત અને પાકિસ્તાનના બાપ બની ગયા છે.

ભારતે હંમેશા કોઈ પણ દ્વિપક્ષીય વિવાદમાં ત્રીજા પક્ષની મધ્યસ્થીને નકારી કાઢી છે. પોતાના પહેલા કાર્યકાળ દરમિયાન પણ ડોનાલ્ડ ટ્રમ્પે જુલાઈ ૨૦૧૯માં પાકિસ્તાનના તત્કાલીન વડા પ્રધાન ઇમરાન ખાનને કાશ્મીર પર મધ્યસ્થી કરવાની ઓફર કરી હતી, પણ ભારતે ટ્રમ્પની આ ઓફરને તરત જ નકારી કાઢી હતી. અમેરિકાના સેક્રેટરી ઓફ સ્ટેટ માર્કો રુબિયોએ X પર યુદ્ધવિરામ અંગે એક પોસ્ટમાં લખ્યું હતું કે ભારત અને પાકિસ્તાન વિવાદોના ઉકેલ માટે કોઈ ત્રીજા દેશમાં વાત કરશે. અમેરિકા દ્વારા યુદ્ધવિરામની જાહેરાત પર ભારતનો પ્રતિભાવ બહુ ઉષ્માભર્યો નહોતો. ડોનાલ્ડ ટ્રમ્પ અને રુબિયોની જાહેરાત પછી ભારતીય વિદેશ મંત્રી એસ. જયશંકરે X પર લખ્યું છે કે ભારત અને પાકિસ્તાન લશ્કરી કાર્યવાહી બંધ કરવા માટે સંમત થયા છે. ભારત આતંકવાદ સામે કોઈ સમાધાન કરશે નહીં અને ભવિષ્યમાં પણ આ વલણ એ જ રહેશે. જયશંકરે તેમની પોસ્ટમાં ક્યાંય પણ યુદ્ધવિરામ માટે મધ્યસ્થી કરનાર તરીકે અમેરિકાનું નામ લીધું નથી.

ગયા મહિને જમ્મુ અને કાશ્મીરમાં થયેલા ઘાતક હુમલામાં ૨૬ પ્રવાસીઓનાં મોત બાદ ભારતે પાકિસ્તાન અને પાકિસ્તાન પ્રશાસિત કાશ્મીરમાં હવાઈ હુમલા શરૂ કર્યા હતા. ત્યાર બાદ દિવસો સુધી હવાઈ અથડામણો, તોપમારો થયો અને શનિવારે સવાર સુધીમાં બંને પક્ષોએ એકબીજા પર તેમનાં હવાઈ મથકો પર મિસાઈલ હુમલા કરવાનો આરોપ લગાવ્યો હતો. શુક્રવારે રાત્રે પાકિસ્તાન અને ભારત બંનેએ એકબીજાના વાયુસેના મથકોને નિશાન બનાવવા અને નુકસાન પહોંચાડવાનો દાવો કર્યો હતો. આ પછી બંને દેશો વચ્ચે તણાવ વધુ ઘેરો બન્યો અને તેમણે એકબીજા પર ડ્રોનથી હુમલો કર્યો હતો. બંનેએ એકબીજાના ડ્રોન અને મિસાઇલો તોડી પાડવાનો દાવો કર્યો હતો. ભારત અને પાકિસ્તાન વચ્ચે નિયંત્રણ રેખા પર ભારે ગોળીબાર પણ થયો હતો. શનિવારે સવારે પાકિસ્તાને દાવો કર્યો હતો કે ભારતે તેના ત્રણ લશ્કરી એરબેઝને નુકસાન પહોંચાડ્યું છે. ભારતે પણ પાકિસ્તાની એરબેઝ પર સચોટ હુમલા કર્યા હોવાની પુષ્ટિ કરી હતી. તેમાં પાકિસ્તાનના અણુ શસ્ત્રાગાર પર હુમલાના સમાચારો આવ્યા હતા. પાકિસ્તાનના નિષ્ણાતો કહે છે કે જેમ જેમ તણાવ વધતો ગયો, તેમ તેમ પાકિસ્તાને બેવડા સંકેતો આપ્યા હતા. પાકિસ્તાને એક તરફ લશ્કરી બદલો લેવાની શરૂઆત કરી હતી અને બીજી તરફ નેશનલ કમાન્ડ ઓથોરિટી (NCA) ની બેઠક બોલાવી હતી. પાકિસ્તાન કમાન્ડ ઓથોરિટી દેશનાં પરમાણુ શસ્ત્રોનું નિયંત્રણ કરે છે અને તેમના ઉપયોગ અંગે નિર્ણયો લે છે. જાણકારો કહે છે કે પાકિસ્તાને ભારત પર અણુબોમ્બ ફેંકવાની તૈયારીઓ શરૂ કરી હતી, જેની જાણ અમેરિકાની ગુપ્તચર સંસ્થાને થઈ ગઈ હતી. આ જાણ થતાં અમેરિકાના ઉપરાષ્ટ્રપતિ જે.ડી. વાન્સે ભારતના વિદેશ મંત્રી એસ. જયશંકરને ફોન લગાવ્યો હતો અને યુદ્ધ રોકવા તાકીદ કરી હતી. બીજી બાજુ અમેરિકાની સૂચનાથી પાકિસ્તાનના ડિરેક્ટર જનરલ ઓફ મિલિટરી ઓપરેશને ભારતના સમકક્ષને ફોન કરીને યુદ્ધવિરામ કરવાની વિનંતી કરી હતી. ભારત અને પાકિસ્તાનના ડીજીએમઓ વચ્ચે બપોરે ૩.૩૦ વાગ્યે વાતચીત થઈ અને બે કલાકમાં યુદ્ધવિરામ લાગુ કરવામાં આવ્યો. બંને દેશો કઈ શરતો પર સંમત થયા છે તે અંગે હજુ સુધી વધુ માહિતી નથી. ભારત પર અમેરિકા ઉપરાંત તુર્કી અને સાઉદી અરેબિયાનું દબાણ હોવાથી તેણે જીતતાં હોવા છતાં યુદ્ધવિરામ સ્વીકાર્યો હતો.

ભારતીયોને યુદ્ધવિરામ વિશે પહેલી માહિતી ભારત કે પાકિસ્તાન તરફથી નહીં પરંતુ અમેરિકાના રાષ્ટ્રપતિ તરફથી મળી હતી. ડોનાલ્ડ ટ્રમ્પે પોતાની પોસ્ટમાં લખ્યું કે અમેરિકાએ આખી રાત પાકિસ્તાન અને ભારત વચ્ચે મધ્યસ્થી કરી અને આ પછી બંને દેશો યુદ્ધવિરામ માટે સંમત થયા છે. નિષ્ણાતો કહે છે કે ભારતના દાવાથી વિરુદ્ધ પડદા પાછળ અમેરિકાના મધ્યસ્થીઓએ ભારત અને પાકિસ્તાનના નેતાઓ સાથે મળીને રાજદ્વારી બેકચેનલ દ્વારા પરમાણુ સશસ્ત્ર હરીફોને યુદ્ધના આરેથી પાછા લાવવામાં મુખ્ય ભૂમિકા ભજવી હતી. તેનો પ્રારંભ તા. ૯ મેના અમેરિકાના સેક્રેટરી ઓફ સ્ટેટ માર્કો રુબિયોના પાકિસ્તાની સેના પ્રમુખ અસીમ મુનીરને ફોન કોલ સાથે થયો હતો. પાકિસ્તાનના આર્મી ચીફ જનરલ અસીમ મુનીર સાથે ફોન પર વાત કર્યા પછી માર્કો રુબિયોએ ભારતીય વિદેશ મંત્રી એસ. જયશંકર સાથે પણ ફોન પર વાત કરી હતી.

આ પહેલી વાર નથી જ્યારે અમેરિકાની મધ્યસ્થીથી ભારત-પાકિસ્તાન કટોકટીને ઓછી કરવામાં મદદ મળી હોય. અમેરિકાના ભૂતપૂર્વ વિદેશ મંત્રી માઇક પોમ્પિયોએ તેમના પુસ્તકમાં દાવો કર્યો છે કે એક વખત તેમના ભારતીય સમકક્ષ એસ. જયશંકર દ્વારા તેમને જગાડવામાં આવ્યા હતા, જેમને ડર હતો કે પાકિસ્તાન ૨૦૧૯ની બાલાકોટ સ્ટ્રાઇક પછી વળતો જવાબ આપવા પરમાણુ શસ્ત્રો તૈયાર કરી રહ્યું છે. પાકિસ્તાનમાં ભારતના ભૂતપૂર્વ હાઈ કમિશનર અજય બિસારિયાએ પાછળથી લખ્યું હતું કે માઇક પોમ્પિયોએ પરમાણુ યુદ્ધના ભય અને સંઘર્ષને શાંત કરવામાં અમેરિકાની ભૂમિકા બંનેને અતિશયોક્તિપૂર્ણ ગણાવી હતી. જો કે, રાજદ્વારીઓ કહે છે કે તેમાં કોઈ શંકા નથી કે અમેરિકાએ આ કટોકટી ટાળવામાં મહત્ત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવી હતી.

શનિવારે સવારે પોતાની પ્રેસ કોન્ફરન્સમાં જ્યારે ભારતે દાવો કર્યો કે પાકિસ્તાનના સૈનિકો આગળ વધી ગયા છે, ત્યારે તેણે કહ્યું કે ભારત તણાવ વધારવા માંગતું નથી. એક પ્રેસ કોન્ફરન્સમાં કર્નલ સોફિયા કુરેશીએ કહ્યું હતું કે પાકિસ્તાની સેના દ્વારા આગળના વિસ્તારોમાં સૈનિકોની તૈનાતી વધી રહી હોય તેવું લાગે છે, જે પરિસ્થિતિને વધુ ખરાબ કરવાનો ઇરાદો દર્શાવે છે. ભારતીય સશસ્ત્ર દળો સંપૂર્ણ ઓપરેશનલ એલર્ટની સ્થિતિમાં છે. ભારતીય સશસ્ત્ર દળો પુનરોચ્ચાર કરે છે કે તેઓ તણાવ વધારવા માંગતા નથી. જો પાકિસ્તાન પણ આવું જ વર્તન કરે. ભારત એવું સૂચવી રહ્યું હતું કે તેનો પરિસ્થિતિને વધુ ખરાબ કરવાનો કોઈ ઇરાદો નથી.

ભારતનું વલણ ખૂબ જ સ્પષ્ટ હતું. ભારતે કહ્યું હતું કે અમે બદલો લઈશું અને ભારતે બદલો લીધો. પછી પાકિસ્તાની સેનાએ નક્કી કર્યું કે અમે પણ બદલો લઈશું અને ત્યાંથી પરિસ્થિતિ વધુ ખરાબ થવા લાગી. જો પાકિસ્તાને ૭ મેના રોજ પ્રતિક્રિયા ન આપી હોત, તો પરિસ્થિતિ આ બિંદુ સુધી પહોંચી ન હોત. પાકિસ્તાનના વડા પ્રધાન શાહબાઝ શરીફે શનિવારે સવારે એક નિવેદન જારી કરીને કહ્યું કે પાકિસ્તાને ભારતને યોગ્ય જવાબ આપ્યો છે. અમારા જવાબી ઓપરેશન બુન્યાન અલ મારસૂસમાં ભારતીય લશ્કરી ઠેકાણાંઓને ખાસ નિશાન બનાવવામાં આવ્યાં હતાં, જ્યાંથી પાકિસ્તાન પર હુમલા શરૂ થયા હતા. આજે અમે ભારતને યોગ્ય જવાબ આપ્યો છે અને નિર્દોષ લોકોનાં મોતનો બદલો લીધો છે. આ ઘટનાક્રમ પછી લાગે છે કે ભારત અને પાકિસ્તાન બંને યુદ્ધની પરિસ્થિતિમાંથી બહાર નીકળવા માગતા હતા, પણ તેમને પોતાનો ઇગો નડતો હતો. તેઓ જાતે યુદ્ધવિરામ માટે પહેલ કરી શકે તેમ નહોતા, માટે જ અન્ય દેશોની મધ્યસ્થીની જરૂર પડી હતી. ભારત અને પાકિસ્તાન વચ્ચેનું સંભવિત અણુયુદ્ધ ટળી ગયું તે સૌથી સારા સમાચાર છે.

બે બાળકો લડતાં હોય અને તેમનો બાપ તેમને ચોકલેટ ન આપવાની ધમકી આપીને લડતાં અટકાવે તેવો આ ઘાટ હતો; પણ તેમાં ડોનાલ્ડ ટ્રમ્પ ભારત અને પાકિસ્તાનના બાપ બની ગયા છે